

BK BIRLA CENTRE FOR EDUCATION
SARALA BIRLA GROUP OF SCHOOLS
SENIOR SECONDARY CO-ED DAY CUM BOYS' RESIDENTIAL SCHOOL
MID-TERM EXAMINATION 2024-25

Class : IX
Date : 23.09.2024

MARKING SCHEME

Duration : 3 Hrs
Max. Marks : 80

विभाग – अ गुण (40)

- प्र 1 :- (आकलन) अ: अपठित गद्यांश (1X5=5)**
1 ब भारत देश
2 ड वरील पैकी सर्व
3 ड विदेशी लोकं
4 अ महापुरुषांनी
5 क नालंदा व तक्षशिला
- प्र 2:- (आकलन) आ: अपठित गद्यांश (1X5=5)**
कृती 1 आकलन :- आकृतीबंध पूर्ण करा
1 काया ,वाचा ,मनावर
2 चांगले ऐकणे , चांगले बोलणे, चांगले पाहणे
3 मनाला चांगल्या विचारांचे स्नान घडवायला हवे.
4 मनातील वाईट, नकारात्मक विचारांची साफसफाई करायला हवी
5 संयम राखणे हा एक सद्गुण आहे.
- प्र 3 शब्दांच्या जाती ओळखा (कोणतेही चार) (4X1=4)**
1 अ शब्दयोगी अव्यय
2 क उभयान्वयी अव्यय
3 ड बापरे
4 ब खूप
5 लालभडक
- प्र 4 काळ ओळखा व बदला (कोणतेही तीन) (3X1=3)**
1 भूतकाळ
2 वर्तमानकाळ
3 उदया बाबा शाळेत येणार.
4 मी अभ्यास करीत होतो.
- प्र 5 वाक्याचे प्रकार ओळखा (कोणतेही तीन) (3X1=3)**
1 केवलप्रयोगी वाक्य
2 प्रश्नार्थी वाक्य
3 आज्ञार्थी वाक्य
4 विधानार्थी वाक्य
- प्र 6 समानार्थी शब्द (कोणतेही दोन) (2X1=2)**
1 विद्यालय-शाळा 2 इभ्रत-इज्जत 3 खेद-दुःख
- प्र 7 विरुद्धार्थी शब्द (कोणतेही दोन) (2X1=2)**
1 दीर्घकाळ 2 असम्य 3 प्रगती
- प्र 8 लिंग बदला (कोणतेही दोन) (2X1=2)**
1 गाय 2 साध्वी 3 भारू
- प्र 9 वचन बदला (कोणतेही दोन) (2X1=2)**
1 तिकिटे 2 ध्वज 3 गाणी
- प्र 10 समास ओळखा (कोणतेही दोन) 2X1=2)**
1 द्वंद्व 2 व्दिगु 3 अव्ययीभाव

- प्र 11 पाठपुस्तक गद्य (1X5=5)
- 1 शिरीषने पी जनार्दन यांच्या पायावर डोके ठेवले .
  - 2 मुरलेल्या वादकाप्रमाणे शिरीष वाजवत होता.
  - 3 नवीनच शिकायला लागलेला मुलगा इतके उत्कृष्ट वाजवतो कसा.
  - 4 टाळयांचा कडकडात झाला
  - 5 तू माझ्याकडे न येता आणखी कुठे शिकत होता ?
  - 6 नवीनच शिकायला आलेला मुलगा उत्कृष्ट वाजवत होता .

- प्र 12 पुढील कवितेच्या आधारे सूचनेनुसार कृती करा :- (1X5=5)
- कृती 1: (आकलन)
- (1) कवितेत आलेल्या चार संतांची नावे – जनार्दन , एकनाथ, ज्ञानदेव, नामदेव
- कृती (2) योग्य पर्याय निवडा : (1) (3) सफल होणे
- कृती 3 पुढील संतांची कामगिरी लिहा :-
- (1) संत ज्ञानेश्वर – इमारतीचा पाया रचला
- (2) संत तुकाराम – इमारतीचे कळस झाले.

विभाग –ब –40 गुण

प्र 13 साहित्य गद्य

- अ) एका वाक्यात उत्तरे लिहा:- (कोणतेही तीन) (3X1=3)
- 1 शिरीषने भूप रागातील गत वाजवायला सुरुवात केली .
  - 2 नुकताच शिकायला आल्याने विद्यालयाचे नाव बदनाम होण्याची शक्यता होती.
  - 3 रेल्वे साठी प्रथम उठाव जमशेटजी जिजीभाई व जगन्नाथ शंकरशेट यानी केला
  - 4 ऑलिंपिक सामने दर चार वर्षांनी होतात
  - 5 वर्तमान पत्रातून दिव्याच्या शोधाची बातमी जगभर पसरली .

- प्र 13 ब) रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा :- (कोणतेही तीन) (3X1=3)
- 1 मुबई
  - 2 इनाम
  - 3 हॉकीच्या
  - 4 महागडा
  - 5 श्रम.

- प्र 13 क) खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा:- (कोणतेही एक) (1X3=3)
- 1 अ नव्वद वर्षांची , आपुलकीने सर्वांची चौकशी करणारी – 1
  - ब करारीपणा शिक्षणाची ओढ – 1
  - क कामासाठी पुढाकार तसेच सत्यप्रिय – 1
  - 2 विद्यार्थी आपल्या पूर्वज्ञानाचा तसेच इच्छाशक्तीचा वापर करून स्वतःच्या भाषेत उत्तर लिहतील.
  - 3 अ बहुतेक राष्ट्रांचे खेळाडूंचा सहभाग – 1
  - ब एकतेची भावना – 1
  - क जातिभेद, वर्णभेद, धर्मभेद नसतो – 1

प्र 14 पद्य (कविता वरील प्रश्न)

- (अ) एका वाक्यात उत्तरे लिहा :- (कोणतेही तीन) (3X1=3)
- 1 संतकृपा झाली अभंग बहिणाबाईंनी लिहिला आहे
  - 2 संतकृपा झाली अभंगाचा कंमांम 32 आहे .
  - 3 वारकरी संप्रदायरूपी इमारतीचा पाया ज्ञानेश्वरांनी रचला .
  - 4 व्यायामाने अंगामध्ये स्फूर्ति वाढते.
  - 5 आरोग्यदायी मित्र व्यायाम आहे .

- प्र 14 ब) रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा :- (कोणतेही तीन) (3X1=3)
- 1 फळा
  - 2 नामा.
  - 3 ध्वजा
  - 4 आळस
  - 5 जडत्व

- प्र 14 क) पुढील कवितेच्या दिलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे कृती करा (1X3=3)
 कविता – व्यायामाचे महत्त्व
 (1) प्रस्तुत कवितेचे कवी—राष्टसंत तुकडोजी महाराज
 (2) प्रस्तुत कवितेचा विषय—माणसाच्या जीवनातील व्यायामाचे महत्त्व
 (3) ओळींचा अर्थ –व्यायामाने शरीरातील प्रतिकारशक्ती वाढते. आणि स्वावलंबी वृत्ती अंगी बाणते काम करण्याचा जोम वाढतो
 (4) प्रस्तुत कवितेतून मिळणारा संदेश –सर्वांनी व्यायाम करावा
- प्र 15 स्थूलवाचन :- एका वाक्यात उत्तरे लिहा :- (कोणतेही दोन) (2X1=2)
 1 काझीरंगाची भूमी कर्दम आहे
 2 काझीरंगा अभयारण्य आसाममध्ये आहे
 3 जंगलात फिरण्यासाठी असलेल्या हत्तीनीचे नाव वैजयंती होते
 लेखन
- प्र 16 खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निबंध लिहा :- (1X8=8)
 1 निबंधाची सुरुवात – 1
 2 विषयज्ञान – 2
 3 वाक्प्रचार म्हणी यांचा वापर – 1
 4 प्रभावी भाषा – 2
 5 समर्पक उदाहरणे – 1
 6 निबंधाचा समारोप – 1
- प्र 17 मुद्द्यावर आधारित गोष्ट लिहा. (शीर्षक आणि तात्पर्य आवश्यक) (1X7=7)
 1 शीर्षक आणि तात्पर्य – 1
 2 गोष्टीची सुरुवात – 1
 3 गोष्टीचा विस्तार – 2
 4 प्रभावी भाषा – 5
 5 समारोप – 1
- प्र 18 पत्र लेखन :- (कोणतेही एक) (1X5=5)
 1 दिनांक आणि पत्ता – 1
 2 विषय व संबोधन – 1
 3 पत्राचा विस्तार – 2
 4 समारोप – 1
- ..... समाप्त .....